

NAŠA

MISEL

Leto IV.

OMLADINSKI KULTURNO-POLITIČNI LIST

Št. 4. (50)

Izhaja štirinajstdnevno

V Ljubljani, dne 10. februarja 1939

Celoletna naročnina znaša 18 Din

Ljubljana, 10. februarja 1939.

V enem prvih uvodnikov lanskega letnika »Naše misli« smo razvijali svoja razmišljanja v zvezi s slovansko državotvorno sposobnostjo. Zaključili smo jih z optimizmom. In danes? Morda činjenice marsikje, za povprečneže skoro povsod, zanikajo naše pozitivno naziranje. Baš radi tega smatramo, da ne bo nepotrebno, ako ponovno poudarimo svojo neomajno vero v bodočnost, brez katere ne more niti poedinec, a še toliko manj narod imeti dovolj tiste volje in energije, ki je potrebna za dosego postavljenih ciljev.

Vera v bodočnost! Volja za borbo in delo! Zdi se nam, kot da izgovarjamo preživle fraze. Kajti to, kar doživljamo v našem političnem življenju, skoro ne bi mogli imenovati napredek, temveč razkroj. Mase se predajajo danes temu, jutri onemu vodstvu, nič boljši niso tisti, ki so jih te množice izbrale iz svoje srede in jih postavile za tolmače ter zastopnike svojih nazorov. Breznačelna in neverna sredina ne more vzgojiti prerokov in voditeljev. Baš nasprotno, potrebni so ji voditelji ter preroki, ki jo bodo preosnovali, vzgojili, da bo znala pravilno uporabljati svoje pravice, da se bo zavedala, da življenju ne sme nihče staviti svojih zahtev, ako ni predhodno izpolnil vseh dolžnosti, ki jih je do nje imel.

Rekli smo: potrebni so voditelji. Da. Potrebne so avtoritete, katere bodo tudi same neomajno verovale v zmago ter pravilnost nazorov, ki jih izpričujejo. Njihova načelnost ter žrtvovanje za dosego spoznanih smotrov bo tista magična moč, katera jim bo med množicami ustvarila trajno spoštovanje, kakršnega jim nikdar ne bi mogla dati še tako posrečena finančna transakcija, politična zvižaja, odnosno še toliko orožniških bajonetov. Toda kdor sam ne veruje, kdor ni res apostol idej, ki jih izpričuje, ta ne sme pričakovati, da mu bodo verovali drugi. V časih, ko vidimo v političnih vrhovih samo kupčevanje »politične transakcije«, dnevno menjavanje nazorov, »realno taktiranje«, se ne smemo čuditi, ako so se tegera duha navzele tudi množice. Kakršni učitelji, takšni so učenci in ti učenci se vedno rajše nauče nečesa slabega nego dobrega. Množico bo vedno lažje pripraviti do rušenja, do razbijanja, kajti v tem izživilja svoje najosnovnejše instinkte. Mnogo težje pa jo je pripraviti do dela, ustvarjanja, kajti za nekaj takega je potrebna volja in vztrajnost. S tem ni rečeno, da narod ni sposoben za velika dejanja. V trenutkih, ko je prevzet in navdušen za kakršnekoli, pa naj bo še toliko žrtev zahtevajoče ideje, zna delati čudeže. Toda za kaj takega ga ne more vsposobiti tako politično življenje, kakršno živimo danes pri nas. V njemu vladajo razmere in ozračje, primerno le duševnim pritlikavcem ter političnim nimalijonom.

Za velikane tu ni mesta. Tragika je baš v tem, da so ti velikani, voditelji, državniki v pravem pomenu besede, nujno potrebni. Mi ne rabimo ministrskih predsednikov in ministrov, ki jim bo to čast priznaval samo zakon, po čigar določilih so jo prejeli in tisti, ki ga na osnovi lastnih zakonov kontrolirajo.

Rabimo globoko v narodovi duši zasidrane može, ki jim bo množica z navdušenjem sledila ne zaradi kratkotrajnih ugodnosti, kakršne bi ji nudili, temveč radi svetosti, lepote in plemenitosti idej, katere bodo zastopali.

V tem vidimo osnovni problem naše notranje politične situacije, katera ne bo rešena ne s sedanjimi, niti z bodočimi kompromisi, vse dokler ne bo ozdravljeno, prenovljeno tisto politično ozračje, v katerem se izživiljamo. Pomankanje vsake vere in idealov, pomankanje pripravljenosti in volje za žrtvovanje, to so največje nevarnosti, ki groze kakemu narodu na njegovih poti skozi zgodovino. V trenutku, ko se vsaka narodova skupina, vsak poedinec začne boriti in zanimati samo za svoj lasten interes in koristi, pozabljač na osnovni in glavni skupni smoter, ko želi svoje posebne interese nadrediti ne pa podrediti interesom skupnosti, takrat se začne razkroj in anarhija, v kateri bo končno sam mesto pričakovane rešitve našel svojo smrt.

To je činjenica, na katero se danes marsikdaj pozablja, oziroma, ki se je vedno in povsod ne povdarja v zadostni meri. Vrste se dogodki, ob katerih se marsikdaj upravičeno vprašujemo, ali se ta narod sploh še zaveda tistih velikih idealov in nad, s katerimi je pred 20. leti osnoval svojo državo. Mislimo v prvi vrsti na razne programe, ki jih posebno v zvezi z rešitvijo hrvatskega vprašanja iznašajo pojedini politiki, oziroma tisti, ki bi to radi postali. Govori se o medsebojnih, neke vrste carinskih mejah, popolnoma neodvisni prosvetni politiki i. t. d. Vse to delo ne zadeva ob skoro nobeno resno kritiko ali vsaj ne ob tako kritiko, ki bi bila sposobna med narodom paralizirati tisti strup, ki ga taka propaganda seje.

Priznavamo in zagovarjamo zahtevo samostojnosti — avtonomno, toda vse to ne sme iti tako daleč, da bi radi tega trpela moč države in naroda. Ne smemo mi sami biti tisti, ki bi slabili svojo lastno stavbo. Ne smemo nikdar pozabiti, da je ta država ustvarjena zato, da v njej prebivajočemu narodu zajamči primerno blagostanje in pomen. Tega jugoslovenski narod ne bo mogel napraviti, ako bo preveč cepil svojo moč.

Poglejmo okrog sebe, kateri narodi nekaj pomenijo? Tisti, ki so prežeti z neko vero v svojo bodočnost, slavo poslanstvo.

Roko na srce: našemu narodu manjka taka vera, nima je. In vendar so bili časi, ko je nekaj takega čutila vsaj njegova elita. V enem takih trenutkov je bila ustvarjena Jugoslavija.

Poglejmo hladno in trezno v bodočnost. Videli bomo, da je našemu narodu nujno vrniti, vzgojiti vero v neke politične principe in smotre. Brez tega ne bo šlo. Slovenstvo, hrvatstvo, srbstvo so za nekaj takega premajhni. Na njihovi osnovi je nemogoče izgraditi realno z vero v bodočnost navdajajočo politično koncepcijo, za katero si mislimo, da bo slonela kvečjemu na neki širši, a nikakor na ožji osnovi, nego jo nudi jugoslovenska ideja. Le v tem primeru bo naš narod našel vero vase ter bo zaživel resnično življenje. Radi tega verujemo v nujnost in bodočnost ideje, ki jo za-

Nacionalizem, pojmovi i refleksije

Mislim da je svakom poznato još iz ranog detinjstva, iz onog doba nezrelog života kada se počinju radjati emocije uz čitanje pesmica o otadžbini, da se tada u najčistijem obliku pojavljuju nacionalna čuvstva, pa ma da dete i nezna što je to nacija i što njena istorija. Rašćenjem deteta to nadahnuće narašta i sazreva sve od stepena idealne dečake čuvstvenosti, do zrele muške emocionalne genijalnosti — do stepena heroizma.

No nije svakome dato da dorašta u prvoj čuvstvenoj i vitalnoj muškosti i duhovnoj slobodi. Realni život i društvo najčešće poučavaju čoveka materijalizmu i egoizmu. A kada se potpuno združe u čovečjoj psihi ova dva blizanca — egoizam i materijalizam — tu nema više govora o osećanju nacionalnog heroizma. Time nije rečeno da egoistični materijalist ne može biti dobar i koristan nacionalist, ako je vaspitan kao državljanin bar toliko da može pojmovati svoje dužnosti i poštovati svoju naciju. Takav nacionalist spada pod okrilje otadžbinske dobrobiti.

Pak onaj pojedinac, koji sve svoje dužnosti podvrgava ličnim koristima i samo-ohrani bez truna dobročinstva prema bližnjima, bez saželjena prema svom patničkom subratu, bez ljubavi i požrtvovanja prema svojoj naciji, taj se ne može i ne sme nazvati nacionalistom i treba ga kao imelu odbaciti i zgaziti.

Prema ideološkom poreklu nacionalizam postaje narodna svest grupacijom plemena iste krvi i iste kulture. Suvišna napetost jedne nacionalne jačine i veličine u porastu sopstvenih subjektivnih, moralnih i materijalnih vrednosti dovodi do imperijalističke političke agregacije, kojom su se posluživali n. pr. Jelini, Romani, Germani, a najmanje Sloveni.

Baš kroz postanak i porast moći jednoga naroda i kroz njegov pad, prema sudbini imperijalističkog života pojedinih nacija mnogi istoričari pokušavali su izračunati trajanje imperijalizma jednoga i početak imperijalizma drugoga naroda, usporedno predviđajući godine

stopamo. Vse sedanje težave in rešitve, ki jih bo morda naše politično življenje po sili razmer ustvarilo, pa bodo v bodočnosti pokazale pravilnost tega naziranja. V tem smislu je treba narod pripravljati, vzgajati. Jugoslovenstvu so bolj kot kdaj potrebni apostoli in preroki. Današnja omladina je poklicana, da jih ustvari. Vzgojena v borbi in zmagah je pozvana, da dá borce, ki bodo nacijo vodili k takim zmagam, za katere je res vredno živeti in umreti.

Problem politične vere naroda kot celote in problem voditeljev je aktualen bolj kot kedaj prej. Ako želimo nekega dne jasno gledati zgodovini v obraz, moramo najti odgovarjajočo rešitev. Moramo jo in prepričani smo, da jo bomo.

velikih promena u istoriji sveta. Interesantan je zaključak da je svet u pojedinim istoriskim etapama podnosio imperijalizam samo jedne nacije, i čim je ova izgubila prevlast, u malom razmaku vremena preuzela je nadmoćnost druga na račun svih ostalih nacija. Sve od početka svetske istorije astrolozi su sastavljali horoskope pojedinih vojskovođa i imperatora i proricali im sudbinu pobeđe ili propasti prema konstalaciji zvezda. Iz sredine malenih nacija nicali su proroci, koji su propovedali dolazak i prevlast jedne velike sile, jednoga naroda strašnog i krvoločnog, koji će mirni narod tlačiti i od čijeg će ratničkog oružja sunce potamniti. Nacionalni imperijalizam Starog i Srednjeg veka uvek je imao svoje duhovne trabante.

Ma da u stara vremena pojam nacionalizma nije postojao u današnjem smislu, ipak je bio zastupan, jer su ga pojedine umnožene narodne grupe praktično provodile na primitivan način. Plemena i narodi iste krvi i jezika udruživali su se prema međusobnoj simpatiji da udvojenim moćima podvrgnu tudje narode i iskoriste ih. Tako su pojedini narodi radjali i slavili svoje junake, koji su služili svojoj naciji na taj način, što su je bogatili pljačkom i zasuznjivanjem tudjih naroda. U moderno doba nacionalizam se služi drugim motivima i metodama, a u istu svrhu, u svrhu ekonomske prevlasti nad drugim narodima. Danas jedna nadmoćnija zemlja (kako su primeri pokazali) u svrhu porasta svoje »objektivne« ekonomije, prodaje tudju zemlju bez njena pristanka i stvara svoj trgovački prosperitet na svim kontinentima i tržištima preko svetskih mora, dok u svojoj zemlji gaji i vaspitava sinove, koje nacionalno izobražava tako, da vole svoju domovinu iznad svega, jer u njoj mogu najlepše živeti, a za bolju nacionalnu rehabilitaciju uče ih da moraju da mrze tudje narode, koji traže prava na život.

Ako pregledamo upravne sisteme nekoliko današnjih svetskih sila pridobijamo težak utisak zaradi ogromnog pritiska nacionalnih vodja i organizatora, koji od omladine ustvaruju ne nacionalne radnike na političkom, ekonomskom i prosvetnom polju, već buduće zverske mučitelje susednih naroda i čovečanstva. »U nacionalnu dobrobit« od njih se zahteva da shvate susedne narode kao neprijatelje njihovog života i opstanka, te su suvišni na kuglji zemaljskoj i treba ih mrzeti i potreti. To zlo dozvoljava se, dakle, u svrhu nacionalnog prosperiteta isto onako ravnodušno, kao što etika dozvoljava klanje životinja u svrhu ishrane stanovništva.

Ima još jedna vrsta nacionalizma, koji je moralno opravdaniji i približuje se idealnom obliku. Taj nacionalizam identičan je instinktu samo-odbrane i najjači je kod onih naroda, koji su ropstvo najviše trpeli.

Nacionalizam kao bitnost oličenje organske veze onih ljudskih jedinki, koje je ista mati porodila i koji su se namnožili. S toga ideja nacionalizma živi od egzaltacije iste krvi kako malih tako velikih, kako bogatih, tako siromašnih; samo je bolest može pokolebati, a ne glad i siromaštvo. Oslabeli narodi nemaju inspiracija nacionalizma. N. pr. pojava kretenizma u narodu je najočitiiji znak propadanja nacije; u tom slučaju nacionalizam za takav narod ne prestavlja više nikakvu uzvišenu pobudu.

Pojave oslabeledog i bolesnog roda kod jednog naroda jesu res naturales i samo ih priroda može popraviti. Ali ima još jedno veliko zlo po naciji i to je pojava negativnog demoralisanog nacionalizma kroz egoizam i materijalizam, kako je već na početku prikazano. Kako se takvo zlo popravlja do sada je ostalo to pitanje kao res controversa.

Obično egoistički i materijalistički po naciji slabi rodovi lukavi su i prepređeni te se vešto sakrivaju raznim izgovorima i geslima da ih narod i narodni čuvari ne mogu prepoznati i obeležiti kao štetne. Pa čak ako budu otkriveni oni lako znaju pretrpeti svaku presiju, ako nije ova krajnja konsekventna. Dešava se da i štetni nazovi nacionalisti znaju s vremena na vreme da se pokažu korisni nacionalizmu. Kao što se dešava da slabo muzički obrazovan čovek napiše dobar libreto, tako i ovi uspešno se pokažu kao dobri članovi društva, korisni sinovi otadžbine i ideološki glasnici pobeđe pravde i istine. No takvi nacionalisti na drugoj strani čine prevratne koncerne i ubrzavaju političku disocijaciju da bi bez smetnja došli do mogućnosti da lakše sišu narodu krv. U tome oni štitiču brzo groznu erudiciju. Takve nazovi nacionaliste narod najčešće prepoznaje onda kada je to dockan.

Teško onome narodu što trpi režimsku torturu ljudi, koji nemaju osećanja za pravi nacionalizam! U tom slučaju nema nade da će narod živeti u političkom, ekonomskom i prosvetnom progresu. Zbog nekolikogodišnjeg koristoljubivog i egoističkog terorističkog slabog vođenja države jedna nacija može trpeti posledice kroz čitave decenije, pa čak i pasti u nepovrat i to zaradi jedne kratkovremene uzurpacije naroda.

Ovde mora biti reči i o tome, ko u narodnoj sredini prestavlja najnaprednijeg čuvstvujućeg nacionalistu.

Čovek na svaki način iskorišćava zemlju, koja mu pruža sve što on potrebuje. Taj čovek je seljak i on ima tvrd biceps, a čuvstva iskonska i verna te pojmuje nacionalizam bez naučne dialektike. Za seljakom korača radnik, živa jedinica industrije. Nacija treba osim najnužnijeg privreditelja još i zidara, još i mašinistu. Dakle, to su dva faktora, koja koriste naciji. A treći faktor — intelektualac, koji inače prestavlja u razumskom smislu prvi faktor, on mora da ide ispred oba pomenuta. Intelektualac sa svojim ispravnim nacionalizmom treba da bude odgovoran za čuvstvenu i faktičnu orijentaciju oba pomenuta nacionalna sloja.

U bitnosti ideje nacionalizma, narodnu i političku državu ne izneverava ni seljački ni radnički privredni faktor, ako nije korumpiran. Ali intelektualni faktor u nacionalnoj progresiji jeste onaj, koji može za nacionalizam najviše doprineti ili najviše škoditi, te može voditi narod u napredak, kao i u propast, kako u političkom, tako u privrednom i prosvetnom pogledu.

Seljak diše sa zemljom, radnik sa strojem, a intelektualac sa duhovnim sublimatom svih životnih vrednosti. Dakako današnja nacionalna ekonomija, koja prestavlja prvi uslov za opstanak nacije, ne da se zamisliti bez politike nacionalne privrede poljskih dobara i bez prosvete i vodjstva.

Najbolji nacionalist je onaj, ko je sa materom zemljom povezan kao sa životom. Za domovinu niko bolje ne gine nego seljak. A u doba mira niko bolje ne radi, nego intelektualac u smislu nacionalnog napretka. Nacionalizam je svakako zajednička emocija i potvrdni znak opravdane egzistencije naroda.

★

Jugoslovenski narod u nacionalnom pogledu zbog političkih trzavica danas pretrpljava fazu očite secesije naročito onih nacionalnih skupina, koje teže da se decentrališu. Na drugoj strani najnaprednije jugoslovenske nacionalne skupine usled stranih škodljivih uticaja životare u ksenofiziji, šta je takodje škodljivo. Oni misle, da sve šta je strano i dolazi od strane neprijatelja jugoslovenskog, treba mrzeti i daleko odbaciti. Neka im bude pouka da svi istorijski narodi, koji su hteli pobediti svoje neprijatelje, prvo su ih upoznali, pa se onda čak i poslužili neprijateljevim orudjem i taktikom. Više puta pametni vodj pokazao je svom narodu prema neprijateljevoj strani: tamo imate sve šta vam nedostaje!

Kulturni boj?

Zadnje mesece je pripravljal katoliški tisk psihološke pogoje za uvedbu klerikalne diktature u našem javnem življenju in predvsem na naši najvišji kulturni ustanovi. Očividno je imel pred očmi slovaški primer, odkoder so mu sporočali želje, da bi slovenski katoliški narod kmalu dosegel iste pravice, kot jih je slovaški. V tej zvezi smo čitali uvodnike, v katerih se je napadala svoboda duha, demokracija in zlasti Sokolstvo kot nosilec te ideologije. V zameno za te vrednote, ki si jih je človeštvo izbojevalo na duhovnem, političnem in gospodarskem polju po težkih borbah proti srednjeveški duhovni in socialni reakcionarnosti, ponuja katoliški tisk paradokso »svobodo v katolicizmu«. Dvomimo, da bodo narodi sledili tej vabi, ker spada doba, ko so dogme določale okvir svobodi v najtemnejša poglavja človeške zgodovine. Katolicizem se danes očividno ne zadovoljuje več s temeljnimi principi vseh kulturnih in naprednih narodov, ki imajo v osnovnih zakonih svojega življenja zajamčene med drugim kot nedotakljive dobrine, svobodo vesti in prepričanja.

Proti takim pojavom in poskusom med nami se je uprla vsa napredna mladina. Viden izraz tega je bil njen enoten nastop na Aleksandrovi univerzi. Svojemu ogorčenju nad pisanjem »Straže v viharju«, ki zahteva, da se vse znanstveno življenje naše univerze postavi na dogmatske temelje, je dala nacionalna in napredna mladina izraz tudi v sledečem samostojnem predlogu na občnem zboru Akademске akcije:

»A. A. je po sili razmer trenutni nadomestek reprezentance slušateljev Aleksandrove univerze. Zato smatramo, da je potrebno, da pred tem forumom spregovorimo o vprašanju, ki se v zadnjem času s pomočjo tiska in osebne propagande vedno češče pojavlja na univerzi in v javnosti.

Stremljenje človeštva po svobodnem, neodvisnem razvoju znanosti je ustvarilo današnji obliko univerze. Zato ne moremo dopustiti, da bi prišla ta ustanova, danes v 20. stoletju, pod vpliv kakršnihkoli faktorjev, ki bi s svojimi dogmami izključevali svobodno proučevanje kakršnihkoli problemov.

Katoliški časopisje je že ponovno z raznimi članki zahtevalo izpremembo v ustroju današnje univerze in v istosmeritven v totalitarnem katoliškem smislu. Ker ne priznavamo nobenega dogmatizma in odločno zavračamo vsako izrabljanje religije v dosego izvestnih političnih ciljev, tembolj ne moremo dopustiti dogmi, da bi ovirala znanstven napredek.

Zato predlagamo, da sprejme občni zbor sledečo resolucijo:

Akademiki Aleksandrove univerze odločno vztrajamo na dosedanjem pravcu svobodnega znanstvenega delovanja in poučevanja ter na ustroju univerze na podlagi tradicionalnih akademskih svobod in avtonomije. Izjavljamo, da se bomo z vso silo borili proti kakršnikoli totalizaciji te naše najvišje znanstvene ustanove.

Univerzo smatramo za torišče neodvisnega znanstvenega dela, ki absolutno ne sme biti omejeno s kakršnokoli dogmo.

Sav naš živalj, koji se slučajno oseća nezadovoljan, podnosi čuvstvenu i moralnu krizu. U korist jugoslovenskog, neka mu bude opomena: Jugoslavija nije samo današnja; nju su ustvarili ljudi i heroji, pre nego je ona politički postala u današnjem obimu i njen put mora da ide kroz sve faze po zakonu evolucionalnog razvoja.

Ako nam posluži sreća i pamet, naša sudbina će biti sjajna i najlepša. Snažno udruženi ostaćemo branioci države i pravog nacionalizma. U znak odličnog jugoslovenskog trojstva u jedinstvu neka stara latinska poslovice ostane i naše geslo: omne trinum perfectum!

Ž. Cvetković

Zahtevamo, da odbor to resolucijo objavi v dnevnem časopisju in v vseh akademskih glasilih.

Ta umesten in utemeljen protest proti povratku srednjega veka je označila »Straža v viharju« za kulturni boj in v svojem komentarju ponovno potrdila, da vzdržuje namen podrediti našo univerzo svojemu dogmatizmu. »Straža v viharju« dobesedno pravi, »... da pomeni dosledna izpolnitev gornje resolucije uničenje slovenskega naroda in jugoslovenske države«. V podkrepitev te trditve poudarja, da se je svoboda znanstvenega delovanja povsod zlorabljala »v škodo objektivni resnici«. Tej svobodi pripisujejo v krivdo boljše vizecijo Rusije, svetovno vojno, suženjstvo Ukrajincev pod trinoštvom boljše vizecijo in Poljakov, japonski imperializem, špansko državljansko vojno in končno okrnitev ozemlja češkoslovaške republike in njeno politično odvisnost. Dosledno temu

Kulturno pasjeglavstvo

»Chaque médaille a deux plats«, pravi francoski pregovor, ki prav odlično karakterizira zlasti politično zadržanje naših nazorskih nasprotnikov, tako imenovanih katoliških akademikov ter njihovih nazorskih in političnih somišljenikov. Večkrat smo imeli priliko opazovati ti dve plati, zlasti mi, ki prihajamo z njimi v direkten stik na raznih poljih. Prav radi tega lahko najuspešneje presojava njihovo dvoreznost in ocenjujemo njih moralno, ki je sposobna, da prenese tudi najnelogičnejše in umazane preskoke, ki jih oni označujejo kot taktiko, mi pa ji pravimo amoralno koristolovstvo v dosego izvestnih ciljev. Ta njihova značilna poteza se ne kaže samo v političnem izživljanju; do izraza prihaja zlasti tudi na kulturnem polju. Imeli smo nešteto primerov, ko smo se z grozo spraševali, ali je človek, če je človek, zmožen takega ponižanja že pred samim seboj, če mu ni do največjega prezira družbe, za katere člana se ima. Ne, morali smo ugotoviti, da v njih ni niti spoštovanja do lastnega rodu, do svoje krvi, ampak da predstavljajo golo amoralnost, seveda perfidno odeto v najlepši plašč čednosti.

Naj spomnimo naše čitatelje samo na primer, ki se je dogodil pred dvema letoma na občnem zboru Društva slušateljev juridične fakultete, ko je predsedniški kandidat katoliških akademikov Kikl predlagal, da naj se v primerih, kjer za poedine juridične strokovne izraze ni slovenske terminologije raje uporabljajo latinski izrazi, ne pa recimo slovanski, konkretno srbohrvatski, dasi so samonikli, ker so nam — sumljivo nevarni. Takšna izkoreninjenost mora pogreti vsakogar razen stoodstotnega rimovca.

Podoben primer, mogoče še umazanejši, smo morali zabeležiti na letošnjem občnem zboru Akademске Akcije. Katoliški akademik Tominec, član katoliškega akademškega društva »Zarje«, je imel govor, v katerem je indirektno, na skrajno nedostojen način napadel vse neslovenske akademike, ki študirajo na naši univerzi. Občnemu zboru je stavil

trdi »Straža v viharju«, da je ista »zlagana svoboda« kriva vseh naših domačih težkih pojavov. Ker slede »enakim vzrokom enaki učinki«, napoveduje našemu narodu najtežje čase, če ne bo sledil katoliškemu diktatu.

Po teh ugotovitvah prehaja »Straža v viharju« na »pravi namen univerze«, po katerem ne bi smel nihče na slovenski univerzi »pod krinko svobode znanosti« širiti kakršnokoli ideologijo, kar seveda ne velja za rimski katolicizem, ker naj ona »... pozitivno vzgojno vpliva na slušatelje, da bo, naslanjajoč se na pozitivni krščanski nauk, vzgajala v duhu slovenske narodne tradicije temeljito izobraženo in pravno izoblikovano izobraženstvo, ki bo znalo ohraniti pravo in resnično svobodo v odnosu do modernih zmot oboževanja razreda, rase in države«.

Proti tej privilegiranosti, ki jo zahteva zase katoliška mladina, najodločnejše protestiramo, ker je v izrazitem nasprotju s temeljnimi principi znanstvenega delovanja univerz, ki morajo biti svobodne vseh predsodkov in v enakem kritičnem odnosu do vseh znanstveno nedognanih pojavov, neizvzemši verskih nauk.

Ta komentar gornjega predloga nacionalne in napredne mladine dokazuje njegovo umestnost in odkriva resnične namene klerikalizma, proti katerim se bo vsa kulturna in napredna mladina ob podpori vse napredne javnosti z vso odločnostjo borila. Če smatra klerikalna mladina borbo za te pravice univerze za napoved »kulturnega boja«, naj ve, da ne bomo bežali od njega. V tej borbi bomo spoznali, da stoji na naši strani ves dobri, zdravi in kulturni del našega ljudstva, čeprav katoliški fanatiki zlagano trdijo, da govorijo in zahtevajo v imenu »slovenskega občestva in njegovega izročila«.

predlog, da se na »slovenski« univerzi vpelje v akademski debati izključno slovensčina. Da preciziramo: Izključena naj bo srbohrvaščina, ki jo stavlja ustava v popolno enakopravnost s slovensčino.

Tominec se je postavil v utemeljitvi svojega predloga na stališče, da je Aleksandrova univerza v Ljubljani samo in izključno slovenska, da so vsi neslovenski akademiki, ki na njej študirajo gostje in ne enakopravni slušatelji s slovenskimi, da torej uživajo posebno milost »slovenskega naroda«, če na njej študirajo in še večjo, da na njej v akademskih društvih razpravljajo, seveda če obvladajo slovensčino. To je zahteval Tominec potem, ko je govoril o mladi Jugoslaviji, detetu, ki ga moramo vsi najskrbneje čuvati, potem, ko je razpravljal o bratstvu Slovencev, Srbov in Hrvatov.

Naj si zapomnijo Tominec in vsi tisti, ki so z njim istega mišljenja in bi kdajkoli hoteli na Aleksandrovi univerzi stavljaljati enake predloge, da ta univerza ni katoliška, niti izključno slovenska, ampak jugoslovenska in da slovanski akademiki, najmanj pa jugoslovenski, niso na njej nikaki gostje, ampak s slovenskimi popolnoma enakopravni slušatelji, ki lahko govore najmanj v srbohrvaščini.

Predlog Tomince je škandal za našo univerzo, da ima takšnega slušatelja. Poleg Tomince, kot direktnega predlagatelja, obsojamo tudi vse tiste, ki so njegov predlog odobraval. Pokazali so spet svoj pravi obraz z v skrajni separativizem in kulturno nestrpnost merečo zahtevo, s katero so razkrili ponovno tudi svojo ogabno dvoiličnost. Da, Ljubljana je eno poprišče, Beograd drugo, zato sta potrebna dva obraza.

V ostalem pa smatramo, da je treba korupcijo uničiti!

O volitvah v društvu slušateljev juridične fakultete

Toliko ogromnega zanimanja za volitve DSJF kolikor ga je bilo letos, že ne pomnimo več let nazaj, kajti strokovna društva le redko stopajo v javnost, saj njihov delokrog je v glavnem internega univerzitetnega značaja. Letos pa smo izjemoma volili odbor kar dva meseca in tako se je tudi širša javnost nehote zainteresirala za končni rezultat. Dnevno časopisje, kakor tudi akademsko, je stopilo v akcijo ter vsako po svojih načelih in okusih komentiralo te dogodke. In baš radi tega in resnici na ljubo smo dolžni podati naše mnenje in podčrtati gotove zelo značilne metode.

Podajmo se malo v zgodovino DSJF m ugotoviti moramo, da so ga vodili skozi pet let nepretrgoma nacionalni akademiki, ki so pokazali s svojim delom, da pravilno pojmujejo strokovne interese akademikov ter znajo ločiti to delo od svetovnonazorskega boja. Ni je bilo večje akcije, kjer se ne bi ravno predsedniki DSJF pozitivno eksponirali ter s svojim delom dosegli tudi uspehe, ne zasledujoč s tem nobenih političnih ciljev, še manj pa, da bi si kovali politični kapital. Te trditve pač ne moremo postaviti za katoliške akademike, posebno še, če zasledujemo delo, oziroma nedelo Akademske akcije, ki jo vodijo baš oni že skozi tri leta.

19. novembra 1938. je bil v zbornični dvorani redni občni zbor DSJF, katerega je vodil takratni predsednik Plajh Avgust (nac. akademik), navzoč pa je bil tudi ves čas v predsedstvu Cigan Jože (kat. akademik) kot podpredsednik. Odbor je poročal o delu v preteklem letu, katerega ni bilo baš malo. Po poročilih je bila debata, predvsem o novi juridični uredbi, ki pa vsled svoje milejše oblike od sedanje ni vzbudila prevelikega zanimanja, posebno ne med katoliškimi akademiki. Oni so se oglašili k besedi šele, ko je prišlo v debato vprašanje akademskih podpor in so si dovolili na neokusen način napasti Jugoslovensko akademsko podporno društvo, ki ga z največjo požrtvovalnostjo in objektivnostjo vodi g. univ. profesor Král. Očitali so, da je JAPD preveč pristransko in so zahtevali, da naj se subvencije za podporo revnih akademikov podeli Vincencijevi konferenci, ki bo ba je bolj objektivno delila podpore. Komu, mislimo, da smo si vsi lahko na jasnem. Tem svojim tovarišem je Cigan Jože sam energično odgovoril, kajti zastopal je društvo v JAPD in je njegovo nepristransko delo do potankosti poznal. Ta zanimiv pojav pa nazorno kaže, kdo vlačí politiko in strankarstvo na univerzo in komu gre za strokovne interese akademikov.

Mislimo, da smo s tem uvodom dovolj osvetlili sliko dejanskega stana in tendence katoliških akademikov. Sedaj naj preidemo k volitvam samim. Kakor vedno, so bile tudi letos vložene tri liste, in sicer:

Katoliška lista z nosilcem Klemenčičem Francem, cand. iur.

Nacionalna lista z nosilcem Kolencem Črtomirjem, cand. iur.

Brezimenska lista z nosilcem Majcem Dušanom, cand. iur.

Volitve so se vršile po stari praksi in tako se je sestojal volilni odbor iz predsednika in podpredsednika društva ter treh skrutinatorjev, ki so bili: Leskovar Ludvik (kat. akad.), Gaberšek Milan (nac. akad.) in Vodopivec Vlado (Slov. klub). Volilni listki so se razdelili med članstvo in vsak je napisal nanj nosilca liste, katero voli. Predsednik je nato klical na podlagi članskega imenika člane po abecednem redu in vsak poklicani je prišel k žari ter v njo vrget zložen listek. Takoj tukaj moramo zavrniti natolečanje »Slovenca« in »Slovenskega doma«, ki sta v svojih poročilih z dne 19. I. t. l. pisala, da so imenik vodili nacionalni akademiki, kar ne odgovarja resnici, kajti ves čas glasovanja je kontroliral predsednika podpredsednik in skrutinatorski odbor. Povdariti moramo, da ves čas glasovanja ni prišlo do nobenega protesta. Pri štetju glasovnic

so skrutinatorji ugotovili naslednji rezultat:

Kat. akad. (JRZ, klerofašisti, krščanski socialci itd.) 142 glasov,

Nacionalni akademiki 132 glasov in Brezimenska lista 49 glasov.

Na podlagi tega izida so zmagali katoliški akademiki, ki so ob tej priliki uprizorili bučne manifestacije, seveda popolnoma politično pobarvane. Saj sama »Straža v viharju« poroča v svojem listu z dne 24. XI. 1938. sledeče:

»... S to zmago je najmočnejše strokovno društvo prešlo v roke akademikov, ki bodo znali ščititi interese slovenske univerze pred nepoklicanimi vsiljivci. Veselo razpoloženje, ki je po dobljeni zmagi zavladalo med katoliškimi študenti, se je preneslo tudi na ulico.« Konstatirati moramo, da v članku ne pove jasneje, kdo so ti vsiljivci, niti ne pojasni, kakega značaja in kako je prišlo do izraza veselo razpoloženje, kar je popolnoma v skladu z njihovimi metodami. Toda radi prevelikega veselja se pač niso mogli nekateri obvladati, zato so malo preveč glasno mislili, tako da je prišlo na ušesa poklicanim faktorjem, češ da pri volitvah ni bilo vse v redu. Za ponedeljek 21. novembra 1938. ob 11. uri dopoldne je sklical bivši predsednik predajno sejo, kjer je predal vse posle. Z ozirom na govornice, ki so krožile okoli, pa je pozval novoizvoljenega predsednika, da sta skupno prešela glasovalce po imeniku in sta ugotovila, da je glasovalo 299 slušateljev, dočim je bilo oddanih 327 glasovnic. Na podlagi te konstatacije sta oba, stari in novi predsednik, oddala ves volilni materijal g. univ. sekretarju, ki je vse skupaj pred njima zapečatil ter shranil, dokler univerzitetne oblasti ne ugotove dejan-

skega stanu. Razumljivo je, da so nacionalni akademiki vložili pritožbo na univ. senat in to bi lahko storil vsakdo, ki misli, da se je zgodila krivica, oziroma nepravilnost. Z ozirom na vlogo nacionalnih akademikov, ki smo jo že objavili v našem listu, je moral vso stvar pretresti univ. senat, v katerega imajo vsaj nacionalni akademiki popolno zupanje. In tu se je zopet spozabil »Slovenec« v svojem sovraštvu do vsega ter je v svoji številki z dne 19. I. 1939. pod naslovom »Nove metode ljubljanske univerze«, priobčil gnusen napad na univ. senat in na gospoda prodekana dr. Sajovica. »Slovenec« namreč pravi:

»... Napravili so vlogo na univerzitetni senat in po dolgotrajnem štetju se je ugotovila razlika 7 glasov (ne 27!). Ni pa bilo mogoče dognati, ali izvira ta razlika zaradi nepopolnosti zapisnika ali pa zaradi volilne goljufije. Ta razlika pa v nobenem primeru ne bi vplivala na izid volitev. Univ. senat je na podlagi ovadbe »nacionalnih« akademikov določil prodekana juridične fakultete g. prof. dr. Sajovica, da stvar preišče.« To nesramno podtikanje univerzitetnemu senatu in poročevalcu gospodu dr. Sajovicu, ki ga je določil senat, ne pa nacionalni akademiki, moramo z vso energičnostjo zavrniti. Da bo stvar popolnejša, priobčujemo imena gospodov, ki sestavljajo univerzitetni senat: gg. dr. Rado Kušej, dr. Samec, dr. Korošec, dr. Sajovic, dr. Kidrič, dr. Kelemina, dr. Gosar, ing. Osana, Plečnik, dr. Kansky, dr. Snoj in dr. Lukman. Zopet en dokaz več, kdo uvaja politiko na univerzo in kdo ljubi resnico. Neokusno je torej tendenčno poročanje »Slovenca«, da je »Naša misel« v naprej napovedovala odločbo senata.

Potrebno je več kritičnosti

Komaj zaslišimo besedo »internacionalna«, že se nam prikaže pred očmi krvavo rdeča pošast: komunist, boljševik. Vsakogar, čigar program je nekoli-kov naprednejši, udarnejši in ki ima močnejše povdarjeno socialno noto, obsodimo takoj za komunist. Vse vidimo rdeče, za vsakim dejanjem, ki bi ga sicer odobraval in mu poskalo le če bi ga storil naš človek, smo naučeni videti »internacionalo«, »ukaz boljševistične Moskve«, poskus »revolucije«... Naučeni smo, da takoj zavpijemo: »Poglejte ljudje te antikriste, drugo Španijo hočejo napraviti pri nas!«

Ko človek vse te pojave nekoliko približje pogleda, se mora nehote vprašati: Zakaj vse to? Zakaj tako zavestno kopičenje laži? Ali jim je res tako pri srcu ubogi slovenski narod? Ali res obstoji pri nas »rdeča nevarnost« v taki meri?

Že prej sem povdaril besedo »naučeni«. To sedaj ponavljam, ker vem, da nikogar ne obsodimo radi tega, ker smo o njegovi krivdi prepričani, ampak ker je to taka navada in Bogu dopadljivo delo! Naučeni smo, da vsakega, ki ni pristaš kake druge internacionale, in ne trobi v naš rog, brez vsakega občutka odgovornosti vtaknemo med komuniste.

Kdo nas je tako učil in kdo nas še tako uči? Te in take nauke smo prejeli in jih še prejemamo z dveh strani. Prva stran je domača vzgoja. Skušna se nam dovedati, da je komunist tisti, ki zahteva za svoje delo pravično plačilo; da je komunist vsak, kdor se upira kapitalističnemu izžemanju itd. No, in »kar se Janezek uči, to Janez zna«. Ko stopi maturant na univerzo, pozna le tri imena: nacionalist, klerikalec in komunist. Kot »bruce« se sicer drži še precej v ozadju, a že opazuje tovariše različnih svetovnonazorskih grup. V klerikalcu se prav gotovo ne bo razočaral, pač pa bo videl, kako izgine z mnogih tovarišev rdečilo, s katerim jih je bil navajen in naučen gledati. Začuden se bo vprašal: »Kaj, to je tista strašna nevarnost, pred katero so me tako svarili?« Seveda ni vedno tako. Našli bi

tudi kot resnične zastopnike rdeče internacionale skrajno levo usmerjene ljudi, a to so že izjeme, osamljeni eksemplari iz starih časov, ki so pa že zastareli, nemoderni! Kakor kaže razvoj na ljubljanski univerzi, komunizem umira in na njegovo mesto stopa zdrava, zmerna socialna struja.

Druga plat, ki spretno napihuje balon z napisom »rdeča nevarnost« je črna internacionala, ki se za špansko steno »protiboljševistične propagande« bobotno razrašča in duši nemoteno pravi nacionalizem. Tej skupini, ki ima v svoji sredi skrajne levičarje, služi vsa ta borba le za krinko, vse točno po znanem receptu o tatu, ki vpije: »Ta je tat! Primite ga!« Hvala Bogu, da je danes mladina že toliko zrela, da sama brez teh frazarskih svaril, najde pravo pot in da srečno prijadra mimo rdeče Scyle in črne Charybde.

Brez dvoma sta nevarni obe internacionali. Obe sta nam škodljivi, zato velja naša borba obema. Črna internacionala je dobro organizirana in jasno obeležena, zato je ne moremo zgrešiti, kjerkoli se z njo srečamo: V borbi proti rdeči internacionali pa je praksa pokazala potrebo večje kritičnosti. Znak reakcionarnosti in brezvestnosti bi bilo označevati vsako socialno usmerjenost s komunizmom. Najmanj pa nam sme biti očitak komunizma sredstvo za krivično borbo, kjer zanj niso podani stvarni razlogi. Mi ne bomo sledili v tem oziru našemu klerikalizmu, ki v trenutkih svojega »zmagoslavja« ugotavlja popolno iztrebljenost komunizma, v trenutkih stiske pa brezvestno pritiska žig tega sumničnega vsakemu nasprotniku brez razlike. Vemo, da je bila s tem sumničjem oklevetana na zelo visokih mestih celo nacionalna mladina, organizirana v visokošolskih društvih. Te kleveče nacionalni mladini ne bodo mogle škodovati. Ob dokazih njenega dela se bodo odbile, čeprav ono ne sloni na krščanskih moralnih in socialnih osnovah. Tu sredstvo ne bo doseglo namena. —kn.

Istočasno moramo ovreči trditve »Slovenca«, ki trdi v istem članku, da so katoliški akademiki zvedeli za odločitev senata iz vrst nacionalnih akademikov, kajti univ. senat ni sporočil svoje odločitve, niti utemeljitve nikomur, razen z razglasom na oglasno desko. Ob tej priliki si dovolimo vprašati »Slovenca«, od kod ima on informacije, da razlika v glasovih ni bila 27, ampak 7, ko se vendar pritožuje v omenjenem članku, da je senat razveljavil volitve brez vsake utemeljitve in ko jadicuje, da je on šele iz vrst nacionalnih akademikov zvedel za to odločitev. Nacionalni akademiki še danes ne vedo o tej številki ničesar.

Ponovne volitve so se vršile 18. I. t. l. pod predsedstvom univ. docenta dr. Gorazda Kušaja, volilno komisijo pa so sestavljali še slušatelji Plajh Avgust in Perhavec Leo kot predstavnika odbora ter zastopniki list Žun Anton, Vodopivec Vlado in Leskovar Ludvik. Volitve so potekle v najlepšem redu, kajti od 396 oddanih glasov so bili vsi veljavni. Rezultat je bil sledeč:

Katoliški akademiki 167 glasov,

Nacionalni akademiki 184 glasov,

Brezimenska lista 45 glasov.

Na podlagi tega je zmagala nacionalna lista s 17 glasovi večine in zopet dobila DSJF v svoje roke. S tem je bilo konec 60 dnevnega vladanja katoliških akademikov, ki je bilo v znamenju brezdelja. Komentarja k temu nam ni treba, saj nam ga daje »Straža v viharju« v svoji številki z dne 24. XI. 1938., ko zaključuje svoj članek s temi besedami:

»Danes rečemo samo to, da nam sedaj postaja jasno, kako so mogli liberalni akademiki skozi 4 leta zmagovati na juridični fakulteti kljub temu, da so včasih sami priznavali, da so v manjšini.«

Ob tej priliki pa so spregovorili nacionalni akademiki in svojo besedo podkrepili tudi z dokazom. Spričo zmage nacionalnih akademikov sledi, da so napisali »Stražarji« gornji ostudni očitke na lastni naslov. Blato, ki so ga skušali vreči na nacionalno mladino, je padlo na pravo mesto nazaj. Danes je vsakomur jasno, kako so »zmagali« klerikalni visokošolci 19. XI. 1938.

Da zaključimo, naj omenimo še nekoliko logike gospode v Kopitarjevi ulici. »Slovenec« namreč poroča 19. I. 1939., da so katoliški akademiki 19. XI. 1938. »prepričevalno« zmagali namreč z desetimi glasovi, »Slovenski dom« pa istega dne poroča o »Piróvi« zmagi ter imenuje volitve za brezpomembne, čeprav so zmagali nacionalni akademiki s 17 glasovi večine. S tem mislimo, da smo dovolj osvetlili vse te dogodke in vsakemu bo dejanski stan popolnoma jasen.

19. XI. 1938. so se klerikalci veselili »zmage« v D. S. J. F. Vsled goljufij pri volitvah so nacionalni visokošolci zahtevali ponovne volitve, pri katerih so dne 18. I. 1939. zmagali. »Slovenec« je tedaj tolažil svoje nebogljence, da so prinesli nacionalistom zmago »hitri avtomobili«.

Občni zbor Akademske akcije

Zaradi prezaposlenosti pri agitaciji za decemberske volitve, predsednik in vodja AA Fischer ni mogel sklicati občnega zbora v obveznem roku, t. j. do konca meseca novembra, kot predpisujejo pravila. Tako se je občni zbor vršil šele 27. januarja t. l. Zavlačevanje in pa značajna kampanja za »pokatoličnanjenje« naše univerze, je dalo občnemu zboru prav posebno obeležje. Občni zbor sam je bil čisto v znamenju totalizacije naše univerze in v mnogih prisotnih smo že videli člane raznih gard. Skupen nastop vseh, ki ne žele, da pride naša univerza pod jezuitsko knuto, je bil nujna posledica občnega zbora.

Bledega obraza in od svoje garde obdan je vstopil vodja Fischer v Zbornico, ki je po številu uniformirancev bolj sličila črno-beli reduti kot pa akademskemu parlamentu.

V svojem dolgovoznem govoru je predsednik dokazal, da ne bere zaman nedeljskega »Slovenca« in poročil Kurčenkove Neže. Govoril je o vsemogočem. Kakšna bo naša univerza čez 10, oziroma 20 let, o ljubljanski latinski četrti, prebiral je razne brzojavke, časopisna poročila in sam sebi pel slavo. Po njegovem poročilu sodeč mu bodo zamenci postavili v novi akademski četrti spomenik. 15 milijonov! In vse to osebnostna zasluga Fischerja. Še krepkemu možu bi se moral upogniti hrbet pod težo takih zaslug, on pa je stal vzravnani in si neustrašeno prisvajal uspeh za uspehom. Le nečesa smo pogrešali: stvarnosti in objektivnosti. Dvorana si je oddahnila, ko je svojo klobaso »zašpilil«.

Sledila so poročila ostalih odbornikov. Podpredsednik tovariš Raič ni imel dosti posla, ker ga je izredna agilnost gospoda predsednika osvobodila vseh naporov. Tudi tajnik Gregorač je imel skopo poročilo, ker je vse tajniške posle vodil predsednik, ki se namreč vse leto ni mogel ločiti od pisalnega stroja in društvenega pečata. Prikazal pa je v nadaljevanju nevzdržne prilike, ki so vladale v odboru in kako je Fischer teroriziral opozicijo v odboru.

Blagajniško poročilo je podal blagajnik tov. Leskovar. Iz poročila revizorjev pa smo posneli, da blagajne ni vodil v redu.

Referat za rudarski institut je podal tov. Ahčan. Tudi on je poročal o nevzdržnih razmerah, ki so letos vladale v odboru AA in obenem po izjavi g. prof. ing. Lobeta karakteriziral delo odbora AA. G. prof. je dejal, da bi stal strojni institut tudi brez pomoči AA, ki je delala zanj le reklamo. To je bila njena edina zasluga za strojni institut. Enako kakor s strojnim institutom, je bilo z vsemi »uspehi« Fischerja. Tov. Bravničar je poročal o kemijskem institutu, za katerega je že odobren kredit 2 milijonov, ki pa zadostujejo samo za provizorij. Izjavil je v imenu društva kemikov, da oni niso zadovoljni s tem kreditom, kot je zadovoljen predsednik Fischer in da zahtevajo popolen kemičen institut. Tov. Lobe bi moral poročati o Knafljevi ustanovi, izjavil pa je, da so se na seji zmenili, da bo o Knafljevi ustanovi poročal kar predsednik Fischer. Po poročilu g. Fischerja se za Knafljevo ustanovo sploh ne izplača potegovati, ker obstoja iz neke napol podrtje hiše, ki ne prinaša nobenih dohodkov. Pravo poročilo o stanju Knafljeve ustanove je podal šele tov. Bajuk pri debati.

Sledila je debata k poročilom. Kot prvi je tov. Rok točko za točko pobijal izjave predsednika, ki na nekatera njegova vprašanja sploh ni mogel odgovoriti. Stvarne dokaze govornika so skušali Fischerjevi gardisti onemogočiti s huronskim vpitjem. G. predsednik se ni niti malo potrudil, da bi napravil red.

Naslednji govornik je bil novi kandidat tov. Leskovar, ki je svest si svoje

zmage v zanosnih besedah izpregovoril svoj prestolni govor.

Tov. Raič je izpopolnil Rokova izvajanja in zahteval od predsednika pojasnilo, zakaj ni javil rektoratu sklepa seje, ki ga je sam objavil na deski, da se volitve podaljšajo do 14. ure. Seveda Fischer na to ni mogel odgovoriti. Njegov namen pa je bil pri vsej zadevi čisto prozoren. Na vseh letakih Leskovarjeve liste je bila označena 13. ura kot zaključek volitev. Ostali dve listi pa sta v dobri veri, da bo Fischer izpolnil sklep seje, javili svojim pristašem, da trajajo volitve do 14. ure. Tako bi opozicionalni listi izgubili vse glasove tistih, ki bi prišli volit med 13. in 14. uro.

Tov. Bajuk je repliciral na predsednikova izvajanja glede Knafljeve ustanove. Ta ustanova sestoji iz velike stanovanjske hiše sredi Dunaja in doniša letno okrog 250.000 din. Toda vsled nerazumevanja naših odločujočih faktorjev, ki niso do »Anšlusa« postavili upravnika, bo sedaj borba z Reichom mnogo težja. Mnogo je temu kriv tudi odbor AA, ki ni bil v zvezi z dr. Vilfanom, ki je prejšnjim odborom mnogo pomagal.

V debati so govorili še tov. Blei, Dečič, Velebit in Tominec. O izvajanjih Tomince, ki so povzročila splošno ogorčenje, poročamo na drugem mestu. (Glej članek »Kulturno pasjeglavstvo«.) Sledilo je revizorsko poročilo, ki ga je podal v imenu revizijskega odbora tov. Drnovšek. V delovanju društva so revizorji ugotovili mnogo nepravilnosti, vendar so predlagali odboru razrešnico.

Pri glasovanju za absolutorij je prišlo do prerekanj in nesoglasij, ker je predsednik Fischer kljub temu, da ni bilo mogoče ugotoviti, kdo ima večino, sebi in odboru dal absolutorij. Nič niso pomagali protesti nekaterih tovarišev proti temu, da so na strani katoliških akademikov glasovali za absolutorij v zbornici se nahajajoči srednješolci in absolvirani akademiki (z imeni lahko postrežemo). Predsednik Fischer ni skušal dvorane niti umiriti, temveč je takoj prešel k samostojnim predlogom. Prvi samostojni predlog, da se AA izpremeni v reprezentanco vseh slušateljev, je vzbudil velikansko navdušenje pri katoliških akademikih, ki so, nadejajoč se sigurne zmage, že videli reprezentanco v svojih rokah. Predsednik Fischer je predlog zopet kar sam proglasil za sprejetega. Tu pa je izgledalo, da se bodo stvari obrnile Fischerju v kvar, pa je občni zbor predčasno zaključil.

Občni zbor je pokazal, da so vsi uspehi, ki si jih laste katoliški akademiki kot svoje zasluge za ljubljansko univerzo, po večini zasluge drugega, ne pa odbora AA. Verjetno je, da bi istih 15 milijonov dobili tudi brez AA, kajti za izpopolnjevanje naše univerze se sedaj interesira dovolj že univerzitetna oblast sama. Naloga Akademske akcije pa naj bi bila, da doseže potrebne socialne ustanove, kot so akademski dom, akademska menza, ustanove in štipendije, zdravstveni fond in pa organizacija reprezentance. Tu bomo lahko dosegli še mnogo uspehov, ki po svoji koristnosti ne bodo zaostajali za Fischerjevimi 15 milijoni.

Na drugi strani pa so na občnem zboru katoliški akademiki čisto jasno pokazali, kaj hočejo napraviti iz naše univerze in kakih metod se bodo za to posluževali. Ponašanje Fischerja, ki je svojevoljno jemal besedo, sam bolj razburjal in podžigal svoje, mesto, da bi kot predsednik objektivno vodil občni zbor, predlog tov. Tomince, vmešavanje dopisnika »Straže v viharju«. Poštuvana v debato, glasovanje srednješolcev, samostojni predlog radi reprezentance in pa nastopanje klerikalne mase, vse to je vzbudilo v vsakem količkaj treznem akademiku odpor. Odvraten je bil po-

gled na uniformirano in neuniformirano maso, ki je po diktatu svojih vodij vpila stvari, ki niso niti najmanj spadale v zbornico, kot n. pr. »Barcelona je padla! Barcelona je padla!«, pela politično himno in še z nešteto drugimi stvarmi dala občnemu zboru čisto političen značaj. Vsakdo je lahko na občnem zboru spoznal, da je tov. katoliškim akademikom strokovnost deseta briga in da je njihov glavni namen strankarski prestiž.

Nujna posledica občnega zbora je bil skupen nastop vseh opozicionalnih skupin pri volitvah. Ker to ni bilo mogoče drugače, je bila zjutraj umaknjena lista z nosilcem tov. Bajukom, vsi volilci te liste pa so oddali svoje glasove za listo z nosilcem tov. Krivcem.

Sporazum se glasi:

»Glede na včerajšnji občni zbor, ki je pokazal, da skuša katoliška skupina izkoristiti Akademske akcije izključno v svoje strankarske namene, sta bili obe opozicionalni skupini prisiljeni, da se pod silo razmer zedinita na eni sami listi. S tem skušata rešiti Akademske akcije in ji vrniti res popolnoma nestrankski in strokovni značaj. To je možno doseči z novim izrednim občnim zborom, za katerega se obe skupini obvezujeta, da postavita skupno strokovno listo.

Akademiki!

Zastopniki »Liste nacionalnih akademikov« in »Slovenske demokratske li-

ste« smo se zedinili za skupen nastop o priliki današnjih volitev.

Sporazum obsega naslednje točke:

1. Danes volimo vsi listo z nosilcem Krivcem Jožetom.

2. Odborniki, izvoljeni na tej listi, bodo na predajni seji demisionirali, kar bo imelo za posledico izredni občni zbor in ponovne volitve.

3. Na teh volitvah bosta obe zgoraj omenjeni skupini nastopili z enotno listo.

Tovariši! Tovarišice! Zavedaj se nujnosti tega koraka, do katerega nas je prisilil naraščajoči teror klerikalnih akademikov, in glasuj za listo, katere nosilec je

Krivec Jože, cand. iur.

Breznik Igor, cand. iur., l. r. — Vodopivec Vlado, cand. iur., l. r. — Kolenc Črtomir, cand. iur., l. r. »

Rezultat volitev je bil sledeč:

Lista z nosilcem tov. Krivcem Jožetom je dobila 620 glasov,

lista z nosilcem tov. Leskovarjem pa 505 glasov.

Zlovesča roka g. Fischerja se je pokazala še na dan volitev. Nešteto visokošolcev, ki imajo priče, da so se vpisali v AA, ni moglo volit, ker ni bil njihov vpis zaznamovan. Tako je Fischer prikradaj opozicijsko listo za najmanj 20 glasov.

sodelovanju napadati nacionalnih visokošolcev.

Mi se čudimo morali in pogumu »resnicoljubnega« katoliškega tiska, ki se drzne napadati nacionalno mladino, ker se je združila z vsemi, ki soglašajo v tem, da je treba obvarovati univerzo in visokošolske ustanove pred reakcionarnimi in političnimi napadi. Samo iz teh razlogov se je nacionalna mladina odločila za skupen nastop. Ko bo »Slovenec« opravičil nekdanje klerikalno-komunistično sodelovanje na naši univerzi, ki je bilo izrazito političnega značaja, tedaj šele bo imel pravico sploh govoriti o poslednjih dogodkih na naši univerzi.

Pozivamo »Slovenca« in ves katoliški tisk, posebno pa »Stražo v viharju«, da nam da v tej stvari pojasnilo.

POMENEK S »STRAŽO V VIHARJU«

Kot posledico svobodoumnosti navaja »Straža v viharju« z dne 2. februarja leta 1939. med drugim tudi suženjstvo Ukrajincev pod trinoštvom Poljakov in japonski imperializem. K temu si upamo pobarati katoliško mladino, če niso Poljaki eden najbolj izrazitih katoliških narodov in če Japonska ni deležna popolnih simpatij vsega katoliškega sveta v svojem imperializmu, naperjenem proti Rusiji? Kot posledico istega vzroka navaja tudi »Rdeče signale«, nekdanje glasilo komunistov na naši univerzi in »politične štrajke«. — Naj nam mladi farizeji pojasnijo, kako je bilo z njih sodelovanjem pri raznih stankah na naši univerzi, katerim so dali svoje organizatorje na razpolago v obsegu s komunisti?

★

Ista številka »Straže v viharju« piše: »Toda tudi vsem združenim »sodrugom« bje zadnja ura. Pretekli teden jih je že postalo strah, ko je odmevala narodna himna na naši univerzi in ko se je oglašila koračnica slovenskih fantov v zbornični dvorani naše Alma mater«. — Strah in koračnica slovenskih fantov!? Naj nam »Stražarji« tudi to pojasnijo, kako se sklada to obnašanje s »strokovnimi« cilji, ki so jih zasledovali v Akademske akcije?

PUSTNI KORZO V LJUBLJANI

V časopisju smo čitali, da se bo vršil na pustni torek pustni sprevod skozi Ljubljano. Tem potom prijavljamo prireditvenemu odboru skupino katoliških akademikov, ki je svojo generalno vajo opravila že na dan volitev v Akademske akcije in žela splošno priznanje vseh gledalcev.

MORALA PA TAKA!

Zaradi hudega poraza, ki so ga klerikalci doživeli pri volitvah v »Akademske akcije« kmalu po hudem udarcu v »Društvo slušateljev juridične fakultete«, se »Slovenec« strašno huduje in skuša na vse mogoče načine izmotati katoliško mladino iz neprijetnega položaja. Ker so bili vsi svobodoljubni akademiki prisiljeni spričo diktatorskih namer, katoliških akademikov nastopiti pri volitvah na univerzi enotno, zlorablja katoliški tisk predvsem to sodelovanje, ki ga prikazuje kot ljudsko fronto, sestavljeno iz »nacionalistov, ljotičevcev, marksistov, komunistov, velike večine Bolgarov, ki jih je ca. 40 na naši univerzi, dalje poljskih Židov, Črnogorcev in Srbov ter tako zvanih neutrancev«. Čeprav je bil skupni nastop vseh svobodoljubnih visokošolcev v interesu tradicij univerzitetnega življenja in strokovnega značaja »Akademske akcije«, naperjen proti političnim poskusom katoliških akademikov, ga skuša »Slovenec« prikazati kot izrazit političen akt. Na kraju prihaja klerikalni tisk do zaključka, da je prav za prav sodelovanje naprednih nacionalistov in levičarjev povsem naravna stvar, češ, da so te struje itak otroci istega očeta, ki spadajo pod skupno streho.

Pri teh izpadih klerikalnega tiska proti nacionalnim akademikom smo se spomnili velikega navdušenja, s katerim je pred leti isti tisk poročal o zmagah združenih klerikalcev in izrazitih komunistov. »Slovenec« očitno pozablja, da je obeleževala vso dobo od leta 1931. do 1933. klerikalno-komunistična koalicija na naši univerzi. Pri tem je treba ugotoviti, da so bili takratni levičarji mnogo bolj ekstremni in revolucionarni kakor današnji, ki prehajajo v izrazito socialno-demokratsko strujo. To ni »Slovenca« nič motilo, kakor ga danes nič ne moti kljub temu klerikalno komunističnemu